

(atestat cam prin secolul X)¹, considerăm că termenul vechi sud-slav (împrumutat din lb. greacă) trebuia să fie * *gōsarъ*.

Începînd de la jumătatea sec. al XVI-lea izvoarele menționează tot mai frecvent trupe de mercenari², care de obicei nu se recrutau dintre localnici, ci dintre străini de diferite naționalități³. În cronicile române mercenarii aceștia erau numiți *lefecii*, iar cei polonezi *joimiri*. « Prin *joimiri* nu se înțelegea în Moldova, cum s-a crezut, orice fel de mercenari străini, ci soldați poloni, care în limba lor se chemau *zolnierze* »⁴.

Joimir (var. *jolnir*, *jomir* — DDRF) ‘soldat, lefegiu’ < pol. *żołnierz*, *żojmierz*, *żojmirz*, (cf. ceh. *žoldnēr*, slc. *žoldnier*), toate provenind din germ. *Söldner* (cf. Brückner, DLRM, DA, Tiktin, Łuk. 505).

Ex. « Multă bunătate dintr-însa au luat și mulți *joimiri* au seos » (Ur. 57). « Și îndată veni din Țara Leșească 800 de *jolniri* călări și 400 pedestrași » (R. Pop. 142).

Jold ‘1. muncă fără plată, corvoadă. 2. leafă, soldă’ < pol. *zold* (ceh. *žold*) ‘plata mercenarilor, serviciul militar’ (< germ. *Sold*, fr. *solde*; cf. Tiktin, DA, Cihac, Brüske). Acest cuvînt este folosit mai mult în documente⁵:

« Să aveți a-i lăsa în pace... de cară, de *jold*, de podvoadă și de cai de olac » (Doc. 1676, publ. T. Codrescu, Iași 1852). « Boierii și curtenii căpătau soldă de la domn, ei mergeau cum se zicea atunci, în leafă, „na *jold*” » (Bogdan, Org. 407).

Pentru denumirea lefegiilor se mai întrebuintă pe la începutul secolului al XVI-lea și cuvîntul *joldunari* (жолдунари), cunoscut și dintr-o scrisoare a lui Petru Rareș către brașoveni din 14 ian. 1530⁶. Cuvîntul provine din germ. *Söldner* prin filieră polonă (pol. *zoldnierz*) sau format direct din *jold*.

Dragun (var. *dragan*) ‘cavalerist care luptă călare și pedestru’ < pol. *dragon* (var. *dragan*, *dragun*) ‘idem’ (cf. rus. *драгун* < pol.; Preobr. I, 193), ceh. *dragoun*, slc. *dragun*; cf. DLRM, DA, Tiktin, Cihac, Scriban, Łuk. 507). La rîndul său, cuvîntul polonez a fost împrumutat din gr. *drakōn* (lat. *draco*) ‘balaur’ (după stema cavaleriștilor din draconarii; cf. Brückner, SW). Acest cuvînt apare la Neculce, de exemplu:

« Merge cîte 5 rînduri de *draguni* » (Nec. 239). « Venit-au și Cropot braga-diriu numai cu un steagü de *draguni* la leși » (Nec. 220).

În scrierile lui M. Costin este folosit numai substantivul colectiv *dragania* (în vreme ce la Neculce pentru aceeași noțiune întîlnim cuvîntul *drăgănimea*). De ex.: « Amu nu leși, ce *draganii* nemțască era în frunte » (M. C. 188). « Apoi au început a slobodzi *drăgănimea* flintele » (Nec. 232).

Cuvîntul *drăgan* a pătruns și s-a menținut multă vreme în limba romînă. Astăzi se mai întîlnește în nume proprii sau în literatură istorică⁷.

¹ R. Rosetti, *A propos des « hînsari »*, Bulletin de la Section Historique de l’Académie Roumaine, 1939, vol. XXI.

² I. Bogdan, *op.cit.*, p. 402.

³ « Cei mai mulți dintre mercenari erau: germani, unguri, cazaci, italieni, sirbi, bulgari și albanezi ». *Istoria Romîniei*, vol. II, p. 872.

⁴ I. Bogdan, *op.cit.*, p. 375.

⁵ I. Bogdan, *Cîteva observațiuni asupra îndatoririlor militare ale cnejilor și boierilor moldoveni în sec. XIV și XV*, Buc., 1907, Analele Acad. Rom., Seria II, secția istorică, vol. XXIX, p. 622.

⁶ I. Bogdan, *Documentul rîzenilor din 1484 și organizarea armatei moldovene în sec. XV*, în Analele Acad. Romîne, seria II, vol. XXX (1907–1908), p. 375.

⁷ « Am trecut... printre șiraguri de slujitori — *drăgani*, darabani și siimeni » (Sadov. Nunta, 56).